

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om skatt för titlar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om skatt för titlar, genom vilken bestämmelserna om stämpelskatt för expeditioner i lagen angående stämpelskatt skall ersättas.

Samtidigt föreslås att lagen angående stämpelskatt upphävs.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2002.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Objekt för stämpelbeskattningen

1.1. Allmänt

Lagen angående stämpelskatt (662/1943) från år 1943 har innehållit flera bestämmelser om stämpelskatt som skall betalas enligt olika grunder. Ett gemensamt drag hos dessa bestämmelser har varit att stämpelskatten har uppburits av staten. Ett gemensamt drag för de olika stämpelskatterna har också varit att de har uppburits i samband med rättshandlingar. I vissa fall har en myndighet påfört stämpelskatten, medan skatten i andra fall måste betalas på eget initiativ. Av denna anledning innehåller lagen många bestämmelser om ändringssökande. Det har gjorts ett stort antal ändringar i lagen angående stämpelskatt under den tid den har varit i kraft. Under årens lopp har bestämmelser i lagen upphävts och olika skatter har slopats, varför lagen angående stämpelskatt har blivit oklar och svåröverskådlig.

Traditionellt har skatterna indelats i fyra olika grupper: stämpelskatt för expeditioner, stämpelskatt för bilagor, stämpelskatt för fordringsbevis samt stämpelskatt för överföring av tillgångar.

1.2. Stämpelskatt för expeditioner

Bestämmelserna om stämpelskatt för expeditioner är historiskt sett den äldsta delen i lagen angående stämpelskatt. Eftersom det för myndigheters expeditioner uppbars en

stämpelskatt som fastställdes enligt längden på beslutet var det delvis också fråga om en ersättning för de kostnader som medborgare orsakade myndigheterna. Av denna anledning skulle en högre stämpelskatt betalas för expeditioner som högre myndigheter utgav än för expeditioner av lägre myndigheter.

I lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), som trädde i kraft vid ingången av mars 1992, finns bestämmelser om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer skall vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som uppbärs för prestationerna. Syftet med lagen är att det för expeditioner i stället för stämpelskatt skall uppbäras avgifter motsvarande de kostnader som expeditionerna orsakar myndigheterna och att stämpelskatt endast skall uppbäras för expeditioner som innehåller en rättighet eller förmån med penningvärde. Vid ingången av 1994 upphörde man att uppbära stämpelskatt för expeditioner enligt dokumentets längd. Samtidigt slopades också användningen av stämpelmärken som betalningsmedel för skatten. Redan tidigare kunde stämpelskatten också betalas med pengar. Statsrådets kansli och ministerierna samt ämbetsverken under dem började 1994 uppbära avgifter för sina expeditioner enligt lagen om grunderna för avgifter till staten, och bestämmelserna om expeditioner upphävdes i lagen angående stämpelskatt. Från och med ingången av 1994 bibehölls av bestämmelserna om stämpelskatt för expeditioner i lagen angående stämpelskatt endast bestäm-

melserna om stämpelskatt på apotekstillstånd och titlar, stämpelskatt på utmålsedlar, förbehållsanmälan och mutsedlar som utges med stöd av gruvlagen (53/1965) samt stämpelskatt på tillstånd som berättigar till grundande av elverk.

1.3. Stämpelskatt för bilagor

Stämpelskatt för bilagor lades till stämpelskatten för expeditioner. En handling som skulle överlämnas till domstolen måste förses med ett stämpelmärke, vars belopp beror på vilken grupp domstolen hörde till. För en handling som skulle lämnas in till högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen var beloppet av stämpeln för bilagor högre än för handlingar som skulle lämnas in till hovrätten eller underrätten. Det var delvis fråga om att täcka myndigheternas utgifter, men det huvudsakliga syftet torde ha varit att tillfredsställa statens behov av medel.

Stämpelskatten för bilagor slopades genom lagen om ändring av lagen angående stämpelskatt, som trädde i kraft den 1 september 1993. Orsaken till ändringen var att domstolarna och vissa justitieförvaltningsmyndigheter övergick till att uppbära avgifter för sina prestationer.

1.4. Stämpelskatt för överföring av tillgångar

Stämpelskatt för överlåtelse av en fastighet mot vederlag vid ansökan om lagfart, stämpelskatt för överlåtelse av arrenderätt samt stämpelskatt för överföring av värdepapper utgjorde ur ekonomisk synvinkel den viktigaste delen i stämpelbeskattningen. Med anledning av den nya jordabalken (540/1995), som trädde i kraft vid ingången av 1997, stiftades lagen om överlåtelseskatt (931/1996), genom vilken bestämmelserna om lagfartsstämpelskatt, stämpelskatt för överlåtelse av arrenderätt samt stämpelskatt för överlåtelse av aktier i lagen angående stämpelskatt ersattes.

1.5. Stämpelskatt för kreditgivning

I samband med kreditgivning skulle stämpelskatt betalas när ett fordringsbevis över-

lämnades till ett kreditinstitut. På motsvarande sätt påfördes stämpelskatt på skuldebrev och andra fordringsbevis, som skulle betalas i samband med sökande av in-teckning och betalning. Stämpelskatt på växlar, skuldebrev och andra fordringsbevis har uppburits främst för att tillfredsställa statens behov av medel. De materiella bestämmelserna om stämpelskatt för kreditgivning upphävdes genom lagen om ändring av lagen angående stämpelskatt, som trädde i kraft i juni 1998.

2. Nuläge och de föreslagna ändringarna

Då bestämmelserna om stämpelskatt för kreditgivning upphävdes 1998 blev i lagen angående stämpelskatt kvar endast bestämmelserna om stämpelskatt på enstaka expeditioner samt bestämmelserna om förfarandet.

Stämpelskatt skall enligt lagen angående stämpelskatt betalas på apotekstillstånd och titlar, på utmålsedlar, godkännande av förbehållsanmälan och mutsedlar som utfärdats med stöd av gruvlagen samt på tillståndsbeslut för drivande av elverk. Förutom dessa innehåller lagen flera bestämmelser om betalning, återbäring och ändringsökande i fråga om stämpelskatt, vilka inte längre motsvarar de materiella bestämmelserna i lagen.

Stämpelskatt uppbärs inte längre i form av stämpelmärken. Enligt 70 § 3 mom. lagen angående stämpelskatt kan ett länskatteverk på ansökan bevilja tillstånd att stämpla handlingar med en stämpelskattmaskin. Skattestyrelsens beslut om användning av stämpelskattmaskin (1334/1996) innehåller närmare föreskrifter om maskinerna och användningen av dem. Förutom vid statliga myndigheter har stämpelskattmaskinerna använts i stämpelbeskattningen av kreditgivning för stämpling av växlar och skuldebrev. Eftersom stämpelbeskattningen av kreditgivning har slopats och stämpelskatt numera uppbärs nästan enbart för titlar har också stämpelskattmaskinerna tagits ur bruk. För titlar har stämpelskatt börjat uppbäras i enlighet med 40 § läkemedelslagen (395/1987) för apoteksrörelse drivas med Läkemedelsverkets tillstånd. Apotekstillstånd beviljas för drivande av en viss apoteksrörelse inom en kommun eller en del av en kommun. Enligt

10 § lagen angående stämpelskatt betalas en stämpelskatt på minst 4 200 och högst 70 000 mk för apotekstillstånd efter apotekets uppskattade avkastning enligt prövning av den myndighet som beviljar tillståndet.

Läkemedelsverket är ett nettobudgeterat ämbetsverk när det gäller tillstånds- och tillsynsförfaranden i fråga om läkemedel och läkemedelsförsörjning. Då stämpelskatt uppbärs för apotekstillståndet behöver den avgift som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten inte betalas för tillståndet. Då skatten inte tillfaller Läkemedelsverket täcks kostnaderna för beviljandet av apotekstillståndet med inkomster som erhållits från andra tillstånds- och tillsynsavgifter. Detta stämmer inte överens med principerna om nettobudgeterad verksamhet. Eftersom det inte längre uppbärs skatt för andra myndigheters tillståndsbeslut, utan en avgift motsvarande kostnaderna, föreslås att också den skatt som uppbärs för apotekstillstånd skall slopas. Efter detta skulle det för apotekstillstånd uppbäras en avgift, vars belopp skulle bestämmas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet liksom även andra avgifter som uppbärs för Läkemedelsverkets prestationer. Efter detta skulle skatten betalas endast för titlar.

De föreslagna beloppen av skatt på titlar har beräknats på det sättet att de nuvarande beloppen av stämpelskatt har höjts med 15 procent, vilket motsvarar förändringen i levnadskostnadsindex sedan 1992, då beloppen av stämpelskatt på titlar senast höjdes.

Finland övergår vid ingången av 2002 till det gemensamma valutasystemet inom den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen och eftersom euron då börjar användas som valutaenhet har markbeloppen i förslaget omräknats till euro med hjälp av eurons kurs på 5,94573. De belopp som fått på detta sätt har avrundats uppåt eller neråt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att det stiftas en lag om skatt på titlar. För apotekstillstånd och tillstånd som beviljats

med stöd av gruvlagen skall det uppbäras avgifter som fastställs enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Tillstånd att driva elverk beviljas inte längre eftersom ellagen (319/1979) har upphävts. Lagen angående stämpelskatt kan sålunda upphävas.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Årligen förlänas drygt 200 titlar. År 1999 inflöt knappa 10 milj. mk i stämpelskatt på titlar och år 2000 ca 7,9 milj. mk.

Det beviljas årligen 40—50 apotekstillstånd. I medeltal uppbärs en skatt på knappa 30 000 mk för ett apotekstillstånd. År 1999 beviljades 40 tillstånd och för dem inflöt ca 1,1 milj. mk i stämpelskatt. År 2000 beviljades 50 tillstånd och för dem inflöt ca 1,4 milj. mk i stämpelskatt.

När man enligt lagen om grunderna för avgifter till staten börjar uppbära en avgift för apotekstillstånd på ca 8 000—9 000 mk per tillstånd, kan man räkna med att 400 000—450 000 mk per år inflyter i avgifter.

Det föreslagna beskattningsförfarandet förorsakar inte administrativa kostnader.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

Utlåtanden om propositionen har getts av statsrådets kansli, utrikesministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriets personalavdelning, Skattestyrelsen, kyrkostyrelsen och Läkemedelsverket. De synpunkter i utlåtandena från social- och hälsovårdsministeriet och Läkemedelsverket som gäller frågan om att ersätta skatten på apotekstillstånd med en avgift enligt förordningen om grunderna för avgifter till staten (211/1992) har ansetts ändamålsenliga. De anmärkningar om detaljer som framförts i utlåtandena från statsrådets kansli och Skattestyrelsen har beaktats.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Skatt för titlar.* I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. För ett öppet brev med vilket republikens president förlänar titeln skall betalas skatt till staten.

Enligt lagen om offentlig belöning (1215/1999) kan det genom förordning av republikens president utfärdas bestämmelser om titlar samt om förutsättningarna för förläning och återtagande av titlar. Presidenten beslutar i statsrådet om ärenden som gäller enskilda titlar utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande. Med stöd av den nämnda lagen har republikens presidents förordning om titlar (381/2000) utfärdats. För handläggningen av titelärenden finns vid statsrådets kansli en titelnämnd som avger utlåtanden om titelärenden till republikens president. Republikens president utger som expedition ett öppet brev om titeln, för vilket tas ut stämpelskatt enligt lagen angående stämpelskatt. I bilaga 1 till förordningen om titlar uppräknas de titlar som föredras från statsrådets kansli, vilka är indelade i 16 olika grupper utgående från hur det i dag uppbärs stämpelskatt på dem enligt statsrådets beslut om tillämpning av lagen angående stämpelskatt (663/1943).

2 §. *Skattebeloppet.* Bestämmelserna om maximi- och minimibeloppen av stämpelskatt på titlar ingår i dag i 10 § lagen angående stämpelskatt. Om den som förlänas en titel står i tjänste- eller arbetsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla uppbärs en lägre stämpelskatt på titeln. Titlarna och beloppet av den stämpelskatt som skall betalas på dem uppräknas i statsrådets beslut om tillämpningen av lagen angående stämpelskatt.

Eftersom förteckningen över titlar finns i bilaga 1 till republikens presidents förordning behöver det i lagen endast uppges skattebeloppet för var och en av de 16 titelgrupperna. Skatten för respektive grupp föreslås bli nämnd i lagen och inte i bestämmelser på lägre nivå såsom nu. Skatten på en titel som

förlänas en person som står i tjänste- eller omställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla skall vara ca 25 procent lägre än det belopp som uppbärs av en person som inte står i ett sådant förhållande till ett offentligt samfund.

På en titel som tilldelats en person som har gått i pension från en anställning hos staten, en kommun eller kyrkan betalas skatt enligt ett lägre belopp såsom i dag.

Skatten föreslås gälla enbart sådana titlar som republikens president förlänar enligt förordningen om titlar och som föredras från statsrådets kansli. En sådan titel som republikens president enligt 28 § lagen om utrikesförvaltningen (204/2000) kan tilldela en tjänsteman inom utrikesförvaltningen, utan att den åtföljs av motsvarande tjänst för den tid tjänstemannen är i utrikesförvaltningens tjänst, skall inte höra till tillämpningsområdet för denna lag. Lagen gäller inte heller titlar som förlänas av biskopar eller domkapitel.

3 §. *Skattskyldig.* Det föreslås att den som gör framställningen om titeln är skattskyldig. Enligt förordningen om titlar kan ingen föreslå sig själv som mottagare av titel, utan förslaget om förläning av en titel skall göras av enskilda eller sammanslutningar. Till den skriftliga framställningen skall enligt 4 § 2 mom. 2 punkten förordningen om titlar även fogas en förbindelse av den som gör framställningen att betala stämpelskatten för titeln.

4 §. *Bestämmande av skattebeloppet.* Det föreslås att statsrådets kansli fastställer hur stor skatt som skall betalas på en titel.

5 §. *Betalning av skatten.* Det föreslås att skatten skall betalas i pengar till ett betalningsställe som bestäms av finansministeriet. Finansministeriets beslut om betalningsstället för vissa skatter samt om ersättning för dataöverföring (72/1996) innehåller bestämmelser om betalning av olika skatter och betalningsställen för dem. Skatten skall betalas till en bank på samma sätt som stämpelskatten betalas också i dag. Myndigheten som bestämmer skatten skall göra en anteckning

om betalningen av skatten i handlingarna.

Det föreslås att skattestyrelsen skall utfärda närmare bestämmelser om betalning av skatten, anteckningar som skall fogas till handlingarna och andra detaljer i fråga om förfarandet.

6 §. *Ändringssökande.* Enligt paragrafen kan besvär i ärenden som gäller skatt på åtgärder av statsrådets kansli anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. En motsvarande bestämmelse finns i dag i lagen angående stämpelskatt. Besvärstiden är tre år räknat från utgången av det kalenderår då stämpelskatten har eller skulle ha betalats. En besvärstid på tre år var motiverad då stämpelskatt skulle betalas på olika slags expeditioner som kunde överlämnas till den som anført besvär flera månader eller t.o.m. ett år efter att beslutet hade fattats. Det finns inte längre någon orsak till att ha en så lång besvärstid om skatten endast påförs för titlar. Som besvärstid föreslås 60 dagar från den dag då skatten har eller skulle ha betalats.

7 §. *Rätt till ändringssökande.* I paragrafen föreslås bestämmelser om var ändring kan sökas och vem som har rätt att söka ändring. Föremål för ändringssökande kan vara skyldigheten att betala skatten eller beloppet av den skatt som skall betalas. Behovet av ändringssökande skulle i praktiken vara relativt litet. Det skulle kunna vara fråga om sådana fall där det är oklart om den som förlänats en titel har rätt att få titeln till en lägre skatt.

Det föreslås att den skattskyldige, dvs. den som gjort framställningen om titeln och som också förbinder sig att betala skatten, skall ha rätt att söka ändring. Besvär på statens vägnar anföras av skatteombudet.

8 §. *Återbäring och debitering av skatt på basis av ändringssökande.* Enligt paragrafen skall skatteverket återbära skatten jämte ränta eller om stämpelskatt på basis av ändringssökande skall betalas till större belopp, skall

skatteverket påföra skatten jämte dröjsmålsränta.

På skatt som återbärs med anledning av besvär skall betalas ränta enligt förordningen om skatteuppbörd (903/1978). Räntan räknas enligt en årlig ränta på 9 procent.

9 §. *Tillämpning av bestämmelserna i lagen om skatteuppbörd.* Angående återbäring av skatt samt uppbörd och indrivning av skatt som skall betalas till skatteverket iaktas bestämmelserna i lagen om skatteuppbörd (611/1978). Paragrafen motsvarar 100 b § lagen angående stämpelskatt. En bestämmelse med samma innehåll finns också i 56 § lagen om överlåtelseskatt (931/1996). Debitering av skatt på titlar kommer troligen att vara sällsynt och denna bestämmelse kommer därför antagligen att behöva tillämpas ytterst sällan.

10 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen tillämpas på de titlar som förlänas efter att lagen har trätt i kraft. Lagen angående stämpelskatt jämte ändringar föreslås bli upphävd.

I fråga om de fall där stämpelskatt har eller skulle ha betalats innan denna lag träder i kraft föreslås det att de upphävda bestämmelserna om återbäring och debitering av skatten samt ändringssökande, vilka ingår i lagen angående stämpelskatt, skall tillämpas.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2002, samtidigt som euron tas i bruk som myntenhet.

Det föreslås att procedurbestämmelserna i lagen angående stämpelskatt, såsom det beskrivits i detaljmotiveringen, skall tillämpas i sådana fall där stämpelskatt har eller skulle ha betalats innan denna lag träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag**om skatt för titlar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Skatt för titlar

För ett öppet brev med vilket republikens president förläna en sådan titel som avses i republikens presidents förordning om titlar (381/2000), skall skatt betalas till staten enligt bestämmelserna i denna lag.

2 §

Skattebeloppet

För ett öppet brev med vilket det förlänas en sådan titel som avses i 2 § 2 mom. och i bilaga 1 till republikens presidents förordning om titlar skall betalas skatt enligt följande:

Om den som får titeln inte står i tjänste- eller omställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla

Om den som får titeln står i tjänste- eller omställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla

	Skatt euro	Skatt euro
Titlar som hör till grupp 1	48 400	12 100
Titlar som hör till grupp 2	33 300	8 300
Titlar som hör till grupp 3	24 200	6 000
Titlar som hör till grupp 4	19 300	4 800
Titlar som hör till grupp 5	16 400	4 100
Titlar som hör till grupp 6	12 000	3 000
Titlar som hör till grupp 7	8 700	2 200
Titlar som hör till grupp 8	6 200	1 550
Titlar som hör till grupp 9	4 250	1 100
Titlar som hör till grupp 10	3 300	820
Titlar som hör till grupp 11	2 700	680
Titlar som hör till grupp 12	1 100	270
Titlar som hör till grupp 13	770	200
Titlar som hör till grupp 14	640	160
Titlar som hör till grupp 15	330	80
Titlar som hör till grupp 16	70	50

För ett öppet brev med vilket en titel förlänas en person som har gått i pension från en anställning hos staten, en kommun eller kyrkan, betalas en lika stor skatt som för ett öppet brev med vilket titel förlänas en person som står i tjänste- eller omställningsförhållande till staten, en kommun eller kyrkan, eller i ett annat därmed jämförbart förhållande.

3 §

Skattskyldig

Den som har gjort framställningen om en titel är skattskyldig för ett öppet brev med vilket titeln förlänas.

4 §

Bestämmande av skattebeloppet

Statsrådets kansli bestämmer skatten för ett öppet brev med vilket en titel förlänas.

5 §

Betalning av skatten

Skatten skall betalas till ett betalningsställe som bestäms av finansministeriet. Myndigheten som bestämt skatten skall förse handlingarna med en anteckning om att skatten är betald.

Skattestyrelsen utfärdar närmare bestämmelser om betalningen av skatten och anteckningar som handlingarna skall förse med samt om andra omständigheter som gäller förfarandet.

6 §

Ändringssökande

I ärenden som gäller skatt på öppet brev i fråga om åtgärder av statsrådets kansli kan besvär anföras hos högsta förvaltningsdom-

stolen. Besvären skall anföras inom 60 dagar från den dag då skatten har eller skulle ha betalats.

7 §

Rätt till ändringssökande

Den skattskyldige får söka ändring i fråga om skyldigheten att betala skatten eller skattens belopp.

Besvär på statens vägnar anföras av skatteombudet.

8 §

Återbäring och debitering av skatt på basis av ändringssökande

Skatt som återbärs på basis av ändringssökande skall av skatteverket återbäras jämte ränta och skatt som påförs på basis av ändringssökande påförs jämte dröjsmålspåföljd.

Om skatt återbärs på basis av ändringssökande skall ränta enligt förordningen om skatteuppbörd (903/1978) betalas på återbäringen från den dag skatten betalades fram till återbäringsdagen.

9 §

Tillämpning av bestämmelserna i lagen om skatteuppbörd

Vid återbäring av skatt samt uppbörd och indrivning av skatt som skall betalas till skatteverket iakttas bestämmelserna i lagen om skatteuppbörd (611/1978), om inte något annat bestäms i denna lag eller med stöd av den.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2002.
Genom denna lag upphävs lagen angående stämpelskatt av den 6 augusti 1943 (662/1943) jämte ändringar.

Denna lag skall tillämpas på öppet brev

som utges efter det att lagen har trätt i kraft. De bestämmelser om återbäring och debitering av stämpelskatt samt om ändringssökande som ingår i lagen angående stämpelskatt

skall dock tillämpas på stämpelskatt som har eller skulle ha betalats före lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 26 oktober 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Suvi-Anne Siimes